

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/842/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3613201857
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3613201857.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a členov JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v právnej veci navrhovateľa Slovenská sporiteľňa, a.s., IČO: 00 151 653, so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, zastúpeného JUDr. Romanom Kvasnicom, advokátom so sídlom v Piešťanoch, Sad A. Kmeťa 24 proti odporcovi Y. A., štátnemu občanovi Slovenskej republiky, bytom U. V. XXX, o zaplatenie 1.584,74 eur s príslušenstvom, na odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 11. júna 2014 č.k. 5C/85/2013-74, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd rozsudkom zo dňa 11. júna 2014 č.k. 5C/85/2013-74 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal proti odporcovi zaplatenia sumy 1584,74 € a 8% ročný úrok z omeškania zo sumy 1188,42 € od 11.03.2013 do zaplatenia a náhrady trov konania z titulu nevráteného úveru. V odôvodnení uviedol, že odporca požiadal navrhovateľa o poskytnutie úverového rámca vo výške 49.000 Sk (1626,50 €), s premenlivou úrokovou sadzbou 11,65% p.a., so splatnosťou úrokov mesačne k poslednému dňu, s konečnou splatnosťou 25.01.2007. Zmluva sa uzatvára na dobu určitú, a to jedného roka odo dňa podpísania zmluvy zmluvnými stranami, doba trvania zmluvy sa predlžuje vždy o dobu jedného roka, ak dlžník neoznámi veriteľovi najneskôr v lehote jedného mesiaca pred uplynutím doby trvania zmluvy, že nemá záujem o predĺženie doby trvania zmluvy. V zmysle ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy ex offio prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Nakoľko uvedený predpis neobsahuje prechodné ustanovenia k tejto úprave účinnej od 01.05.2014 a ide o procesný predpis, použije sa ustanovenie aj na záväzkové vzťahy, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona. V konaní bolo preto potrebné ex offio najskôr posúdiť, či nárok uplatnený navrhovateľom, nie je premlčaný. I keď zmluva o úvere predstavuje tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka), predmetná zmluva je súčasne spotrebiteľskou zmluvou a na odporcu je potrebné hľadieť ako na spotrebiteľa, pretože pri jej uzavieraní nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, teda na právny vzťah založený zmluvou o úvere je potrebné aplikovať aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z., a to cez odkaz podľa ustanovenia § 1 ods. 2 druhá veta Obchodného zákonníka. Podľa názoru súdu uvedený záver vyplýva zo skutočnosti, že tzv. spotrebiteľské zmluvy (i keď sú upravené v Občianskom zákonníku) nepredstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný len na občianskoprávne vzťahy, naopak príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné aplikovať na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez

ohľadu na to, či ide o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah (vyplýva to najmä z toho, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sú systematicky zaradené vo všeobecnej časti Občianskeho zákonníka a teda nepredstavujú osobitný zmluvný typ zo záväzkovej časti). Preto na právny vzťah navrhovateľa a odporcu založený zmluvou o úvere aplikoval súd ustanovenia Obchodného zákonníka (čo sa týka konkrétnych práv a povinností) ako aj ustanovenia Občianskeho zákonníka (týkajúce sa spotrebiteľa a spotrebiteľských zmlúv). Na tento právny vzťah je potrebné aplikovať aj ustanovenia Občianskeho zákonníka, ak je to pre spotrebiteľa priaznivejšie. Pre odporcu ako spotrebiteľa je nepochybne výhodnejšia právna úprava premlčania podľa Občianskeho zákonníka, pretože zakotvuje kratšiu (trojročnú) premlčaciu dobu oproti úprave premlčania v Obchodnom zákonníku. Záver o aplikácii ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní na prejednávajúcu vec plynie podľa názoru súdu z ustanovenia § 266 ods. 5 Obchodného zákonníka, ako aj z ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré ukladá na právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ, aplikovať tie ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú pre spotrebiteľa priaznivejšie. Z hľadiska prejednávanej veci si odporca neplnil riadne svoje povinnosti, preto navrhovateľ ukončil zmluvný vzťah s odporcom ku dňu 30.03.2009. V čase ukončenia zmluvy bol dlh odporcu splatný a na jej základe je odporca povinný uhradiť navrhovateľovi všetky svoje záväzky. Z predložených listinných dôkazov súd nevie jednoznačne určiť pre nesplnenie ktorej splátky sa stal zročný celý dlh odporcu a nastal okamih rozhodujúci pre začiatok plynutia trojročnej premlčacej doby podľa § 103 Občianskeho zákonníka. Je však nepochybné, že najneskôr dňom nasledujúcim po vypovedaní zmluvy, t.j. 01.04.2009 bol zročný celý dlh, pričom trojročná premlčacia doba na uplatnenie dlžnej sumy navrhovateľom na súd márne uplynula najneskôr dňa 01.04.2012. Preto keď konanie v prejednávanej veci začalo dňa 18.03.2013 doručením návrhu na súd (§ 82 ods. 1 O.s.p.), bolo to až po uplynutí premlčacej doby na uplatnenie tohto nároku. Keďže nárok navrhovateľa je premlčaný, súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol. O náhrade trov konania odporcu súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p, odporcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov konania neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Navrhol rozsudok okresného súdu zmeniť a jeho návrhu vyhovieť. Uviedol, že okresný súd pochybil, keď na zmluvný vzťah uzavretý medzi navrhovateľom a odporcom aplikoval ustanovenia § 52 - 54 Obč. zákonníka, platného a účinného od 1.1.2008. Zmluvný vzťah medzi účastníkmi vznikol na základe zmluvy zo dňa 26.01.2006. Teda súd nemohol na zmluvný vzťah uzavretý medzi navrhovateľom a odporcom aplikovať ustanovenia §§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ani s poukazom na zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, podľa § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka a § 266 ods. 5 Obchodného zákonníka. Ako vyplýva z ustanovenia § 1 ods. 3 citovaného zákona, platného a účinného ku dňu uzavretia zmluvného vzťahu, predmetný zákon sa nevzťahuje na úver formou preddavku na bežný účet poskytnutý bankou iným spôsobom ako na kreditné karty. Z uvedeného bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že nakoľko na základe zmluvného vzťahu nebol odporcovi zo strany navrhovateľa poskytnutý preddavok na bežný účet formou kreditnej karty, ale mu bol poskytnutý preddavok vo forme kontokorentného úveru, nie je možné na predmetný zmluvný vzťah aplikovať ani len ustanovenie zákona č. 258/2001 Z.z..V tejto súvislosti ďalej uviedol, že ani aktuálne znenie ustanovenia § 54 ods. 1 Obč. zákonníka, od ktorého nesprávne súd odvodzuje svoje právne posúdenie na dĺžku trvania premlčacej doby (3 roky), nehovorí nič o tom, že na uzavretý zmluvný vzťah je možné použiť akékoľvek ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktoré by bolo pre spotrebiteľov priaznivejšie - v danom prípade ustanovenie § 101 Obč. zákonníka. Ako vyplýva z ustanovenia § 54 ods. 1, veta prvá, Obč. zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Z tohto znenia jednoznačne vyplýva, že toto zákonné ustanovenie sa vzťahuje iba na zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, nie na celý zmluvný vzťah, t.j. aj na všetky práva a povinnosti zmluvných strán, vyplývajúce z uzavretého zmluvného vzťahu. Premlčacia doba však nie je zmluvnou podmienkou upravenou v spotrebiteľských zmluvách. Je to príslušným zákonom stanovená lehota, po ktorej uplynutí sa právo premlčí. Ďalej uviedol, že okresný súd pochybil, keď zmluvný vzťah medzi účastníkmi neposúdil ako absolútny obchodný záväzkový vzťah, na ktorý sa obligatórne použije komplexná právna úprava premlčania záväzku Obchodného zákonníka, čo znamená, že premlčacia doba má byť posúdená v zmysle ustanovenia § 397 Obch. zákonníka a nie podľa ustanovenia § 101 Obč. zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 12.7.2012 sp. zn. 3 Cdo 138/2012, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 6.12.2011 sp. zn. 6 Co 35/2011, vo veci zaplatenia dlhu z úverového vzťahu, majúceho spotrebiteľský charakter, a v ktorom Najvyšší súd SR zaujal stanovisko, že na uvedený zmluvný vzťah je potrebné aplikovať zákonné ustanovenia Obchodného

zákonníka, nie Občianskeho zákonníka. Aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24.7.2012sp. zn. 32 Cdo 3337/2010 podrobne rozoberá, prečo aj na spotrebiteľské úvery je potrebné aplikovať ustanovenie Obchodného zákonníka a prečo premlčacia doba pri spotrebiteľských úveroch je 4-ročná. Najvyšší súd ČR v tejto súvislosti podrobne rozoberá Smernicu Rady ES 93/13/EHS s tým záverom, že úprava premlčania nie je úpravou, ktorá smeruje k ochrane spotrebiteľa; odlišne stanovená dĺžka premlčacej doby v Občianskom a Obchodnom zákonníku je iba výsledkom rôznych legislatívnych procesov, z ktorých však žiadny nesmeruje k ochrane slabšej strany (spotrebiteľa). Okresný súd taktiež podľa neho pochybil, keď na uzavretý zmluvný vzťah medzi navrhovateľom a odporcom uzavretý ešte v roku 2006 aplikoval ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z., pretože takýto postup je tzv. pravou retroaktivitou, ktorá je v právnom poriadku Slovenskej republiky zakázaná. Takýto postup je taktiež v rozpore s § 29b zákona č. 250/2007 Z.z., z ktorého vyplýva, že iba pri ustanovení § 5a ods. 1 písm. b/ a ods. 2-4 je možné použiť nepravú retroaktivitu. Pri ostatných ustanoveniach nepravú retroaktivitu použiť nie je možné. Tým, že súd z úradnej povinnosti posudzoval otázku premlčania, narušil rovnosť účastníkov zmluvného vzťahu. Nakoniec navrhovateľ uviedol, že nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa malo za následok aj jeho nesprávne rozhodnutie o trovách konania.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Krajský súd preskúmal vec v intenciách ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. O odvolaní navrhovateľa rozhodol bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p., pretože pojednávanie nebolo potrebné nariadovať.

Predmetom posudzovania odvolacieho súdu v prejednávanej veci vzhľadom na obsah odvolania navrhovateľa bolo, či je správne na premlčanie aplikovať ustanovenia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka vzhľadom na rôzne upravenú dĺžku premlčania a či môže súd z úradnej povinnosti posudzovať premlčanie práva zo zmluvy uzavretej pred 01.05.2014.

Odvolací súd považuje na tomto mieste za potrebné uviesť, že okresný súd sa už v odôvodnení rozsudku náležitým spôsobom vypořiadal so všetkými rozhodnými dôvodmi podaného odvolania, ktoré dôvody odvolateľ prezentoval už počas konania pred okresným súdom.

Okresný súd postupoval správne, keď na danú vec aplikoval ust. § 101 a 103 Občianskeho zákonníka o premlčaní. Aj keď má úverová zmluva charakter absolútneho obchodu, na otázku premlčania je potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené v aplikačnej praxi súdov, ktoré riešenie odobrili aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 19. júna 2013 č.k. I. ÚS 402/2013-10, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

S Obchodným zákonníkom je spojená dlhšia premlčacia doba štvorročná (ktorá má práve pre stranu v postavení dlžníka aj spotrebiteľa rozhodujúci význam, keďže jemu vzniká dlh -povinnosť na majetkové plnenie, ktoré je predmetom premlčania), v porovnaní s kratšou trojročnou premlčacou dobou v Občianskom zákonníku (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25.01.2011 sp.zn. 5M Cdo 20/2009.).

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. definitívne expressis verbis vyriešila výkladové rozdiely, na ktoré sa odvoláva navrhovateľ, (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a stanovila, že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z dôvodovej správy k zákonu (z prílohy k uzneseniu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR č. 391) vyplýva, že cieľom jej prijatia je odstrániť výkladové problémy v otázke použitia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka na spotrebiteľské vzťahy, s nimi súvisiace vzťahy a osobitne

vzťahy tzv. akcesorického charakteru. Výslovne sa ustanovuje, že na všetky právne vzťahy vzniknuté na základe spotrebiteľskej zmluvy sa vždy použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto dôvodu sa bude vždy preferovať prioritá Občianskeho zákonníka, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie zachytáva prevažujúcu výkladovú prax a jeho cieľom je iba zákonom výslovne upraviť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. Preto okresný súd správne aplikoval ustanovenie § 101 a 103 Občianskeho zákonníka.

K tvrdeniu odvolateľa, že v období do 31.12.2007 sa vzťahovali ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka len na kúpnu zmluvu, zmluvu u dielo a na iné zmluvy upravené v 8. časti Občianskeho zákonníka, nie na úverovú zmluvu podľa Obchodného zákonníka, odvolací súd uvádza, že uzatvorená zmluva je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 Občianskeho zákonníka účinného od 01.04.2004 vychádzajúc z európskej legislatívy (Smernica Rady č. 93/13/EHS z 5.4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Splňa totiž náležitosti spotrebiteľskej zmluvy pozitívne vymedzené v citovanom ustanovení § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, ktoré treba vykladať v spojení s európskou legislatívou vtedy platnou a účinnou a s dôvodovou správou k následnej novelizácii zákonom č. 568/2007 Z. z., v zmysle ktorej tam uvedený výpočet právnych foriem spotrebiteľských zmlúv bol len demonštratívny a teda spotrebiteľskou zmluvou môžu (mohli) byť aj iné zmluvy. Zmluva uzatvorená účastníkmi splňa súčasne náležitosti typovej zmluvy podľa zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom a platnom ku dňu uzavretia zmluvy, a to § 23a ods. 2, podľa ktorého na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, použijú sa primerane ustanovenia Občianskeho zákonníka. Základnou črtou typizovaných spotrebiteľských zmlúv je totiž to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Právny vzťah medzi účastníkmi túto charakteristiku splňa, pretože zmluva bola vyhotovená ako formulár a jej súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností Všeobecné obchodné podmienky, pričom text dokumentov odporca ovplyvniť nemohol, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Je pritom nepochybné, že navrhovateľ pri uzavieraní zmluvy vystupoval v rámci výkonu svojej podnikateľskej činnosti a odporca v čase uzavretia zmluvy nekonal v súvislosti s výkonom svojej podnikateľskej alebo inej obchodnej činnosti, zmluvu podpísal ako fyzická osoba za účelom priamej osobnej spotreby pre seba, resp. pre príslušníkov svojej domácnosti.

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku k aplikácii § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. v danej veci, okresný súd postupoval podľa názoru odvolacieho súdu správne. Prejudiciálnou otázkou posúdenia časovej pôsobnosti § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa je posúdenie, či ide o ustanovenie hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy. Okresný súd dospel k záveru, že ide o procesnoprávne ustanovenie. Odvolací súd s týmto záverom súhlasí. Vychádzajúc z rôznych metód výkladu (Jazykový, gramatický výklad- v ustanovení používané výrazy „rozhodovať“, „rozhodovanie“ a „o nárokoch“, „aj bez návrhu“ predstavujú slovné spojenia takmer bezvýnimočne vyhradené právu procesnému; Historický a teleologický výklad- nepochybné nastavenie spoločenských procesov v oblasti ochrany spotrebiteľa smerujúce k maximalizácii ochrany spotrebiteľa ako slabšej strany v právnych vzťahoch, pričom platí, že každá právna norma sa má vykladať na prospech toho, na ochranu ktorého je primárne určená; Logický výklad- argumentum a maiori ad minus, dictum de omni a nullo -orgánom oprávneným rozhodovať o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy bude nepochybné i súd; Systematický výklad- § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa sú vo vzťahu lex generalis (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a lex specialis (§ 5b zákona o ochrane spotrebiteľa), lebo § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa dopĺňa pravidlo ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka v tom zmysle, že pokiaľ nepôjde o nároky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv, na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka uplatnenú v konaní pred súdom) jednoznačne vyplýva záver o procesnoprávnom charaktere § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa. Pre časovú pôsobnosť procesných noriem platí princíp tzv. okamžitej aplikability, teda, že procesná norma pôsobí odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti na všetky začaté konania prebiehajúce na súdoch a že procesné úkony je potrebné posudzovať podľa procesného práva účinného v čase vykonania úkonu. To znamená, že sa odo dňa svojej účinnosti uplatní i v konaniach začatých pred jej účinnosťou t.j. pred 01.05.2014, ako je tomu i v danej veci. Preto okresný súd správne z úradnej povinnosti prihliadal a posudzoval premlčanie práva uplatneného

navrhovateľom. Súd nenarušil rovnosť účastníkov konania, je totiž vecou veriteľa, aby si chránil svoje záujmy a nespoliehal sa na právnu nevedomosť účastníka v postavení spotrebiteľa, v dôsledku ktorej sa nedovolá premlčania.

Okresný súd rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

Navrhovateľom uplatnené dôvody odvolania proti rozsudku okresného súdu odvolací súd nepovažoval za opodstatnené, a preto rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému odporcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si nárok na náhradu trov odvolacieho konania návrhom neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a zo spisu mu ani žiadne trovy nevyplynuli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné .